

Lesy ČR pomáhají i drobným vlastníkům

Lesy v Plzeňském kraji pokrývají téměř 39 % jeho území, což plošně představuje více než 294 000 hektarů. Po změnách ve společnosti v roce 1989 a narovnání některých vlastnických vztahů a užívacích práv došlo k výraznému posunu v uspořádání vlastnické držby.

Jen na základě zákona č. 172/1991 Sb. přešlo zpět do majetku obcí a měst na 83 000 ha lesů. Zákon o půdě umožnil navrátit fyzickým osobám téměř 47 000 ha lesa, z nichž většinu tvoří drobní vlastníci.

Již v tuto chvíli si někteří, zejména potomci původních vlastníků či vlastníci žijící mimo dosah lesních majetků, uvědomují, že zajistit řádné hospodaření nebude jednoduché.

Současně si kladou otázky: „Kde zajistím sadební materiál, kdo mi zpracuje kůrovce, zaplatí mi odběratel za dodané dříví, kdo pohlídá můj les před nezvanými návštěvníky?“

Odborná správa lesů

Výrazně těmto vlastníkům napomáhá odborný lesní hospodář (OLH), což je nově definovaný institut v zákoně č. 289/1995 Sb. (lesní zákon), navazující na dřívější odbornou správu lesů.

Povinnosti odborného lesního hospodáře lze dovodit z ustanovení § 37 a 52 lesního zákona. Spočívají především v nutnosti zabezpečovat vlastníkům lesa odbornou úroveň hospodaření v lese (garance kvalitního odborného a poradenského servisu), dbát na ochranu lesa a řádné hospodaření v něm.

Hospodaření ve svém lese je každý vlastník povinen zajišťovat v součinnosti s odborným lesním hospodářem. Povinnosti vlastníkům zejména v oblasti obnovy lesa, těžby dříví, ochrany lesa, ale i řadu dalších ukládá lesní zákon. Za hospodaření a stav lesa nese tedy zodpovědnost vždy jednotlivý vlastník.

Základním posláním Lesů České republiky je hospodaření v lesích ve vlastnictví státu.

Nicméně na základě ustanovení lesního zákona dále LČR v územní působnosti Krajského ředitelství v Plzni (LS Železná Ruda, LS Přeštice, LS Plasy, LS Stříbro, LS Klatovy, LS Domažlice, LS Horšovský Týn, LS Přimda) vykonávají funkci OLH. Jde převážně o majetky 15 106 drobných vlastníků v celkovém rozsahu 17 721 ha.

Kolem hektaru

Průměrná výměra drobných majetků činí něco málo přes jeden hektar. To dostatečně vypovídá o rozdrobení pozemkové držby a následné složitosti při zajištění samotného hospodaření. Převažující část těchto majetků se nachází v podhůří Šumavy a Českého lesa.

Náklady spojené s výkonem odborného lesního hospodáře jsou v tomto případě hrazeny státem a pro vlastníky je služba bezplatná. Lesy ČR jsou držitelem platné licence OLH.

Cílem každého odborného lesního hospodáře i všech vlastníků lesů by mělo být dosažení řádného stavu lesa. Předpokladem k tomu je odborná fundovanost všech pracovníků zajišťujících výkon OLH a současně zodpovědný přístup vlastníků a jejich vzájemná komunikace.

křp

Lesy nejsou motokrosovou dráhou

V poslední době se lesníci v celé zemi stále častěji setkávají se škodami, způsobenými v lesních porostech uživateli motorových čtyřkolek a terénních motocyklů. Zeptali jsme se Ing. Barbory Klempřové, ředitelky Krajského ředitelství Lesů ČR, zda tento sport poškozuje i lesy ve správě Lesů ČR v Karlovarském kraji.

Jsou provozem čtyřkolek postiženy i vámi spravované lesy?

Ano, jezdci na terénních motorkách a čtyřkolkách bohužel porušují platné zákony a vjíždějí na svých strojích i do námi spravovaných lesů. Lesní správy v působnosti Krajského ředitelství Karlovy Vary jsou postiženy různou měrou, nejvíce přestupků a škod způsobených bezohlednými motorkáři zaznamenávají lesní

správy Kraslice a Horní Blatná.

Čím vlastně provoz čtyřkolek škodí lesu?

Jízdou v terénu je ničen celý lesní ekosystém. Lesní půda v okolí těchto nepovolených tras je ničena erozí. Při dešti se vyježděné koryto stane prudkým vodním tokem a půda je odnášena do údolí. Zničeny jsou rostliny včetně vzácných a ohrožených druhů, přirozená obnova lesa v podobě malých stromků, poničené kořenové náběhy vzrostlých stromů jsou vstupní bránou pro dřevokazné houby, které později způsobí odumření stromu. Je rušena lesní zvěř a dochází také ke znečištění půdy, což může v konečném důsledku ohrozit i vodní zdroje. Motorkáři svým jednáním navíc ohrožují a obtěžují i ostatní spoluobčany – turisty, cyklisty a rekreanty, kteří les užívají v souladu s lesním zákonem a vyhledávají zde ticho a klid k odpočinku.

Jaké máte možnosti se bezohledným motoristům bránit?

Naše možnosti obrany nejsou nijak velké, nemáme technické prostředky, kterými bychom mohli ujíždějící motorkáře dostihnout. Závory na lesních cestách pro ně nejsou žádnou překážkou a dopravní značky se zákazem vjezdu motorových vozidel nerespektují. Majitelé těchto strojů si však musí uvědomit, že bezohlednou jízdou lesem porušují i lesní zákon, který stanovuje zákazy některých činností v lese: rušení klidu a ticha, narušování půdní kryty a především ježdění a stání motorových vozidel v lese. O využití našich zákonných možností právě intenzivně jednáme s Krajským úřadem Karlovarského kraje a Policií ČR. Velmi oceňujeme jejich velký zájem o spolupráci na řešení tohoto problému.

red

První lesnický park v ČR

První lesnický park v ČR – Lesnický park Křivoklátsko byl v rámci probíhajícího Týdne lesů slavnostně založen 13. května 2010 u chaty Emilovna v křivoklátských lesích. Slavnostní akt založení symbolizuje

zasazený Památný strom Lesnického parku Křivoklátsko – dub zimní. Hlavním iniciátorem myšlenky Lesnického parku je Česká lesnická společnost.

„Ministerstvo zemědělství i já osobně jsme iniciativu k založení lesnického parku uvítali. Byli bychom rádi, kdyby tento a v budoucnu eventuálně další lesnické parky sloužily jako objekty příkladného, trvale udržitelného

hospodaření v lesích a krajině. Prostřednictvím fungujících lesnických parků by mělo být prokázáno, že přírodní a kulturní hodnoty určité krajinné oblasti lze chránit bez zpříšňování speciálního režimu ochrany přírody, při zachování a rozvoji všestranného využívání daného území a bez dalších nároků na výdaje ze státního rozpočtu,“ řekl ministr zemědělství Jakub Šebesta.

„Vyhlášení lesnických parků je možné chápat jako snahu o zachování a podporu dochovaných přírodních, krajinných a kulturních hodnot v kulturní krajině. Lesnický park Křivoklátsko je součástí stejnojmenné biosférické rezervace UNESCO a CHKO, která v současnosti dostatečným způsobem zajišťuje ochranu přírodních vzácností na tomto území. Lesnický park by mohl být ukázkou lesnického hospodaření, jako prvku rovnovážného rozvoje přírodního prostředí za současného neomezování aktivit lidí, kteří jsou součástí krajiny, v níž žijí. Naopak by mělo být využito jejich zájmu a vědomostí ke spolupráci při zlepšování stavu zdejších lesů a lesního hospodářství. Měla by tím být povzbuzena jejich zodpovědnost za stav přírody v okolí jejich domovů. Významný je i prvek výchovný zaměřený na veřejnost a spolupodílení se všech subjektů na správě daného území za podpory zájmu vlastníků lesů i místní samosprávy,“ vysvětlil předseda České lesnické společnosti Pavel Drašík.

Založení Lesnického parku Křivoklátsko podporují také Lesy ČR. „Sloganem lesnických parků je: území pro přírodu i pro lidi. Vyjadřuje jinými slovy úsilí o rovnováhu všech 3 pilířů trvale udržitelného rozvoje, tedy jak pilíře ekologického (ochrany přírody), tak i ekonomického (např. zachování hospodářského využití území s cílem produkce dřeva jako jednoho z mála obnovitelných přírodních zdrojů) a sociálního (např. zachování pracovních příležitostí pro místní obyvatele a podporu vhodných typů rekreačního využívání). Lesy ČR se k těmto myšlenkám otevřeně hlásí. Lesnický park Křivoklátsko bereme jako snahu nabídnout trvale udržitelné lesnické hospodaření coby obecně platnou alternativu řízení ochrany území, prostou radikálních zvrátů, využitelnou při hospodaření jak ve zvláště chráněných územích, tak i mimo ně,“ konstatuje generální ředitel Lesů ČR Svatopluk Sýkora.

K myšlence založení Lesnického parku Křivoklátsko se připojuje i Josef Myslivec, ředitel Lesní a rybníční správy JCM Zbiroh, který řekl: „Navazujeme na práci mnoha vynikajících lesníků, kteří svým

citlivým přístupem k lesu, přírodě, myslivosti a krajině plnili představy a požadavky mnoha generací vlastníků. Udržování vysoké úrovně lesnictví, zachování jedinečnosti křivoklátské přírody a krajiny, udržení zaměstnanosti zdejších obyvatel, to jsou hlavní cíle majitele a jsou v naprostém souladu se základními myšlenkami Lesnického parku Křivoklátsko“.

„Založením Lesnického parku Křivoklátsko se završuje více než roční úsilí řady lesnických institucí a odborníků vytvořit na Křivoklátsku institut, který by vedle zachování a zvyšování přírodních hodnot území zachoval i křivoklátské lesnictví, jako kulturní dědictví našeho národa,“ dodává Miroslav Pecha, předseda Základní pobočky České lesnické společnosti Křivoklát.

Doplňující informace

Lesy Křivoklátska: příklad staletí trvajících a odpovědného lesnického nakládání se zdejšími porosty, které jsou oprávněně i ve středu zájmu těch, kdo se starají o ochranu přírody.

Lesnický park Křivoklátsko je založen na principu dobrovolného přístupu jednotlivců a institucí, spojených zájmem o přírodní zdroje, společným závazkem podporovat trvale udržitelné hospodaření v lesích a v krajině.

Ochrana přírodně cenných částí: oblast je od roku 1977 zahrnuta do stejnojmenné biosférické rezervace UNESCO a od roku 1978 chráněné krajinné oblasti. Dále se zde nacházejí 3 národní přírodní rezervace, 7 přírodních rezervací a 1 přírodní památka. V neposlední řadě je od roku 2004 část území překryto stejnojmennou ptačí oblastí a dvěma evropsky významnými lokalitami v rámci soustavy NATURA 2000.

Lesy na území parku Křivoklátsko byly již v roce 1995 zahrnuty mezi „Příkladné objekty přírodě blízkého obhospodařování lesů“. Mohou být podnětem k založení sítě podobných demonstračních objektů dokládajících odpovědné nakládání s lesy a pozitivní vývoj našeho lesnictví.

Lesnické parky - jako vzorové objekty dokládající víceúčelovost lesů, jejich rovnovážný rozvoj za současného neomezování aktivit obyvatel regionu i jeho návštěvníků - mohou podle vzoru Lesnického parku Křivoklátsko vznikat i v dalších krajích ČR a sloužit ke vzdělávání a informovanosti veřejnosti.

Lesnické parky slouží jako ocenění a další podpora vzorových příkladů trvale udržitelného hospodaření v lesích a v krajině. Obecný standard lesnických parků schválilo Ministerstvo zemědělství a má podporu prakticky všech významných lesnických institucí působících v ČR.

Předpokládá se, že iniciátory vyhlášení konkrétních lesnických parků budou zejména vlastníci lesů i další lesnické a jiné subjekty působící v dané oblasti.

Lesnický park Křivoklátsko je prvním projektem tohoto druhu v České republice. Jeho zřízení iniciovala Česká lesnická společnost, o.s., Základní pobočka Křivoklát. Lesy ČR tento záměr podporují. Nachází se uvnitř stejnojmenné chráněné krajinné oblasti (vyhlášené 1978) na území Středočeského (13 389 ha) a Plzeňského kraje (3605 ha). Celková rozloha Lesnického parku Křivoklátsko činí 16 994 ha.

Zakladateli Lesnického parku Křivoklátsko jsou:

- Česká lesnická společnost, o.s., Základní pobočka Křivoklát
- Lesy České republiky, s.p.
- Ing. Jerome Colloredo-Mannsfeld, Lesní a rybniční správa Zbiroh

Křivoklátské lesy tvoří nejrozsáhlejší komplex lesů nižších poloh ve vnitrozemí ČR a dokládají zdárné úsilí zdejších vlastníků a lesníků o trvale udržitelné obhospodařování krajiny po dobu několika staletí. Dnešní podoba Křivoklátska je do značné míry výsledkem práce generací zdejších lesníků.

Za zmínku v této souvislosti určitě stojí, že principy definované v lesních řádech Marie Terezie, vydaných pro naše území v letech 1754 – 5, byly o bezmála 250 let později „přetaveny“ v celosvětově skloňovaný pojem „trvale udržitelný rozvoj – sustainable development“, respektive „trvale udržitelné hospodaření v lesích – sustainable forest management“.

Lesnické parky vyhlášené na území ČR budou postupně zapojovány do mezinárodní sítě tak zvaných modelových lesů (více na www.imfn.net) a přispějí k posílení mezinárodní spolupráce a výměně informací o způsobech hospodaření v lesích.

Administrativa lesnického parku bude založena na dobrovolném přístupu dotčených subjektů, institucionálně bude zastřešena nevládní neziskovou organizací, obecně prospěšnou společností, příp. nadací a bude využívat nejrůznějších dostupných soukromých a veřejných zdrojů financování na podporu a rozvoj aktivit, které jsou v souladu se standardem lesnického parku.

Veřejnost bude mít možnost seznamovat se v lesnickém parku v rámci naučných stezek s tématy jako například význam lesa, lesnictví, výroby dřeva.

Institut lesnického parku s sebou nepřináší žádná omezení volného užívání lesů, které má v podmínkách střední Evropy rovněž několik set let dlouhou tradici. Křivoklátsko je nejen lesnickým a tím i přírodovědným skvostem, ale i významným rekreačním zázemím obyvatel Prahy a dalších velkých měst v okolí. Tuto významnou funkci je nutné nadále zachovat. Rovněž tak není založen na myšlence zpřísnění ochrany přírody, ale získávání dotčených osob i široké veřejnosti pro ochranu a podporu dochovaných hodnot. Veškeré aktivity, tj. jak lesnické hospodaření, tak ochrana přírody či myslivost budou samozřejmě probíhat v souladu s platnými právními předpisy. Případné omezení vstupu bude vyplývat jen a pouze z platných právních předpisů (například dle zákona o ochraně přírody a krajiny je zakázáno, kromě v zákoně uvedených výjimek, vstupovat na celé území národních přírodních rezervací).

V lesnickém parku půjde především o:

- zachování a zvyšování přírodních hodnot území,
- zvyšování hodnot lesních ekosystémů bez rizika destrukce lesních porostů,
- vysoký standard přírodě blízkého lesního hospodaření,
- harmonizaci zájmů lesního hospodářství se zájmy ochrany přírody a se zájmy mysliveckými,
- zvýšení všestranného přínosu lesů pro rozvoj daného regionu,
- podporu vědeckého výzkumu a monitoringu,
- kvalitní informování veřejnosti o způsobech obhospodařování lesů, o významu lesů a lesnictví a o přínosech využívání dřeva jako obnovitelné suroviny.

Lesy ČR hospodaří s ohledem k přírodním, krajinným i kulturním hodnotám

Základem lesnické strategie Lesů ČR je trvale udržitelné hospodaření, s cíleným zvyšování prostorové, druhové a věkové skladby svěřených lesů. Lesnické hospodaření ve všech našich lesích probíhá v souladu s oprávněnými požadavky ochrany přírody. Více než 45 % všech lesů obhospodařovaných Lesy ČR je dnes součástí zvláště chráněných území nebo lokalit evropské soustavy Natura 2000. V těchto územích je hospodaření diferencováno podle jednotlivých kategorií ochrany přírody. V místech výskytu chráněných druhů, cenných biotopů, kulturních památek nebo objektů a zařízení sloužících veřejnosti bereme patřičný ohled na tyto skutečnosti.

LČR se ve vlastní režii i ve spolupráci s orgány ochrany přírody, výzkumnými pracovišti, vysokými školami a nevládními neziskovými organizacemi (například ČSOP, Českou společností ornitologickou) podílejí na mapování výskytu a opatřeních k ochraně vybraných ohrožených rostlinných i živočišných druhů. Náklady na tyto aktivity pokrývají Lesy ČR z vlastních zdrojů. Mimo jiné vyrábíme vlastní ptačí budky a krmítka různých typů, které jsou velmi kladně hodnoceny odbornou i laickou veřejností. Bližší informace o vyráběných typech budek jsou k dispozici na www.semenarskyzavod.cz. V tomto roce jsme nově zahájili také výrobu budek pro čmeláky.

Za odkazem lesnického rodu Wachtelů

Krajina, kterou budeme putovat za jihočeskými lesnickými zajímavostmi, pokrýval ještě ve 13. století pomezí hvozdu Království Českého. Ten se táhnul podél hranic Markrabství Moravského a na jihu vybíhal do Východní Marky, dnešního Rakouska. Nacházíme se na Jindřichohradecku, dalším

historicky významném území Pánů z Růže. V oblasti, kde působil významný lesnický rod Wachtelů, na území, kde lesy v majetku státu spravuje Lesní správa Jindřichův Hradec.

LS Jindřichův Hradec, která spadá pod krajské ředitelství LČR v Českých Budějovicích, dosahuje katastrální výměry 80 000 hektarů. Tato plocha představuje celkem 150 katastrálních území s vertikálním členěním od

400 do 650 m n. m. Pozemky v majetku státu určené k plnění funkcí lesa mají celkovou rozlohu 14 320 hektarů.

Geograficky patří do územní působnosti obce s rozšířenou působností (ORP) Jindřichův Hradec 75 procent území. Zbytek plochy pak připadá na ORP Soběslav, Třeboň a Dačice.

Lesní správa je rozdělena do 12 revírů, z nichž jeden revír je vyčleněn pouze pro výkon odborného lesního hospodáře v lesích soukromých vlastníků (OLH). Ostatních 11 revírů je kombinovaných. Revírník tu v plném rozsahu hospodář na majetku státu a současně provádí i výkon správy OLH. Odbornou správu lesníci vykonávají pro téměř 3 250 vlastníků lesa na ploše 6 000 hektarů.

Krajina přírodních klenotů

Lesní správu tvoří jeden lesní hospodářský celek. Velká část území se nachází v takzvané druhé zóně chráněné krajinné oblasti Třeboňsko. V menším rozsahu pak zasahuje také do třetí zóny. Příroda v tomto kraji, krajina jako celek je mimořádně rozmanitá a plná přírodních zajímavostí.

Návštěvníci tu například najdou přírodní park Homolka-Vojířov. Veřejnosti a vyznavačům trampingu je známá zejména Česká Kanada. Významné druhy rostlin a živočichů se chrání vyhlášením zvláště chráněných území. Zde můžeme namátkou zmínit přírodní rezervace Dráčovské tůně, Kozohlůdky nebo Borkovická blata. V jižní části území lesní správy se nachází přírodní rezervace Fabián či Losí blato.

Historie a tipy na výlet

Lesy na Jindřichohradecku vedla v minulosti jedna ze zemských stezek spojující Království České s Východní Markou. Na české straně ji chránil hrad Landštejn, na druhé straně hranice pak hrad Ragůs. Zajímavostí je, že Češi celé krajině za druhým hradem říkali Ragusko (Rakousko). Tento výraz a jeho význam se historicky vyskytuje pouze v českém jazyce.

Tehdejší krajina byla téměř neobydlená a jako taková podle latinského práva patřila králi. Ten ji za válečné zásluhy daroval významnému českému šlechtici Vítkovi, který měl ve znaku emblém růže. Stejnou růži, avšak vyvedenou v jiné barvě měly i rody jeho synů:

- páni z Rožmberka - červenou růží
- páni z Landštejna - bílou růží
- páni z Hradce - žlutou(zlatou)růží.

Na přelomu 12. a 13. století byl postaven hrad nazvaný podle majitele Jindřichův. Kolem něj posléze vzniklo město Jindřichův Hradec. Po vymření pánů z Hradce jejich majetek zdědili Slavatové. V roce 1693 Slavatovský rod po meči vymírá a majitelem jindřichohradeckého panství se stává rod Czerninů z Chudenic.

Na rozdíl od pánů z Hradce a Slavatů, Czerninové nikdy v jindřichohradeckém zámku nebydleli. Většinou jezdili přímo do loveckého zámku Jemčina, který nechali v polovině 18. století postavit v tamním komplexu lesa. Úplně nový vzhled na sebe vzal zámek po roce 1790, kdy hrabě Jan Rudolf Černín definitivně rozhodl pořádat na Jemčině jelení štvanice. K tomuto účelu se přizpůsobil zámek i celé okolí. Především v podzimních měsících se v minulosti na Jemčinu sjíždělo panstvo z celé tehdejší monarchie.

Lesnictví, myslivost a loďaři

V polovině 18. století přichází ze Saska do Jindřichova Hradce významný lesnický rod Wachtelů. Pestrý život na zámku v době konání honů zaznamenal Jiří Wachtel a právě tyto zápisky posloužily spisovateli Aloisu Jiráskovi k sepsání povídky Záhořanský hon.

Ne vždy však byla příroda nakloněna konání člověka. Po řádění vichřice byl náhle nadbytek dříví, a tak v roce 1842 velkostatek uzavřel smlouvu s loďařskou firmou Vojtěch Lanna z Českých Budějovic. Ta mohla během 12 let vytěžit 242 000 metrů krychlových dřeva. Za to se zavázala na svůj náklad provést splavnění řeky Nežárky pro účely voroplavby. Po 12 letech firma Lanna svou činnost na

Jindřichohradecku skončila. Na kamenné kupě uprostřed jemčinských lesů byl postaven kovový kříž, pod nímž je na skalce deska s nápisem:

Evžen hrabě Czernin z Chudenic, excelence Vojtěch Lanna, c.k. loďmistr, Jiří Wachtel, lesmistr, 1854.

Wachtelův pomník na Jemčině; Foto Ing. Karel Dušek

Lesníci tělem i duší

Jiří Mikoláš Wachtel (1726 - 1787) se stal lesmistrem, který měl lesy Jemčiny přizpůsobit k pořádání parforsních honů. Obora měla přes 2 500 hektarů, proto bylo nutné ji po stránce technické i personální vhodně vybavit.

Jan Tadeáš Wachtel (1763 – 1827) byl ředitelem parforsních honů, které se konaly od roku 1791 do roku 1822, tedy plných 31 let. Konec parforsních honů přišel 26. července 1822, kdy vichřice zpusťovala téměř celou jemčinskou oboru. Lesmistr Wachtel podal návrh na zrušení parforsních honů a majitel to nařídil. Bylo nutné zpracovat polomy, ale na dřevo nebyl odbyt. Zpracování kalamity se prodlužovalo, až došlo k přemnožení kůrovce. Nakonec 250 000 metrů krychlových kulatinového dřeva bylo milířováno a dřevěné uhlí dodáno železárnám v Chlumu u Třeboně.

Jiří Ferdinand Wachtel (1806 - 1884) provedl v letech 1838 až 1842 první řádné zařízení zdejších lesů stat'ovou metodou hmotovou. Lesy se ohraničily, rozdělily, zaměřily, lesní části popsaly, co se dřevin a stáří týče. Vyhotovily se porostní mapy v měřítku 1:2 880, založily se hospodářské knihy, nastínily zásahy a vypočetly výše těžby.

Jiří Václav Wachtel (1847 – 1912) byl horlivým zastáncem přírodě blízkého lesnictví.

Stále se snažil vytvářet les smíšený, nestejnověký, který by svou vitalitou odolával všem nebezpečím. Jeho hlavní zásadou bylo: „Zakládejte a vychovávejte les pokud možno v zástínu a chraňte ho před jakoukoliv jednotvárností.“

V roce 1869 byl velmi silný semenný rok všech dřevin. Jiří Václav Wachtel ihned po svém nástupu provedl semennou seč v jednom starém smíšeném porostu a pak plochu o výměře 23 hektarů oplotil. Dostavil se bohatý nálet a plocha dostala název Starý Dunkelschlag - stará tmavá seč. Na počest zdařilé obnovy se postavil kamenný památník se jmény obou Wachtelů a dvorního myslivce Františka Heinricha. V roce 1912 Jiří Václav Wachtel umírá.

Závěr

Odkaz práce generací lesníků, ať již to byli příslušníci rodu Wachtelů a nebo jejich následovníci či nástupci, žije v činnostech dnešních lesnických odborníků. Zkušenosti v práci s lesem a přírodou lze získat pouze uplynutím mnoha desítek let a prací několika generací lidí, pro něž je les a příroda životním posláním. My se snažíme, aby byla práce současných lesníků stejně přínosná a zachovala zděděné přírodní bohatství pro budoucí pokolení.

Karel Dušek, Jaroslav Karas

Proměna lesů Moravskoslezských Beskyd

Jedním z frýdeckomísteckých revírů státního podniku Lesy České republiky je revír Slavič. Jeho výměra dosahuje 2 055 hektarů. Tvoří ho masiv hory Slavič (1 055 m n. m.) a údolí potoků Slavič, Nytrová a Kotly. Hranice revírů probíhá přibližně body: vrch Ropice (1 082 m n. m.), Kolářova chata na

Slaviči, sedlo pod Kozími hřbety u Malého Polomu, Horák, Úspolka a přehrada Morávka.

Nejvíce zastoupenou dřevinou v revíru je smrk se 76 %. Dalšími jsou buk s 22 % a jedle s jedním procentem. Zbytek představují javor, bříza, modřín a jiné dřeviny. Přirozené druhové složení lesů v této oblasti bylo kdysi odlišné. Ještě před zhruba 200 lety tvořil smrk jenom třetinu porostů, další třetina připadla na buk a

zbylou třetinu zastupovala jedle. Od té doby došlo k záměrnému zvyšování podílu smrku, jehož dřevo našlo největší hospodářské uplatnění.

Prospěšná změna

Porosty byly ještě nedávno káceny na ploše několika hektarů najednou. Změna hospodaření se datuje od vzniku státního podniku Lesy ČR v roce 1992. Současný způsob hospodaření je přírodě mnohem bližší. Smrkové monokultury už patří minulosti. Při novém zalesňování je snaha vytvářet smíšené porosty smrku, jedle a buku s doplněním ostatních dřevin.

Velikost mýcených ploch se už nepohybuje v hektarech, ale v desítkách arů. Podíl přirozené obnovy stále narůstá, v současné době tvoří polovinu z obnovovaných ploch. Zastoupení dřevin v přirozené obnově přibližně odpovídá celkovému zastoupení dřevin v revíru. Proto je převážně smrkové zmlazení doplňováno sazenicemi jedle, buku, javoru a dalších dřevin. Pozvolna tak přibývá odolnějších smíšených lesů.

Smrkové dříví má sice největší upotřebení, ale smrk je zároveň více poškozován než ostatní dřeviny. V letním období mu hrozí největší nebezpečí od kůrovců. Na rozdíl od okolních lesů, např. oblast Jablunkovska, Kysuc a nižších poloh Frýdecko-Místecka, není ale na naší lesní správě toto poškození vysoké. Spatřit tak větší skupiny rezavých odumírajících smrkových stromů je spíše vzácností.

Velké škody působí sníh a vítr. Například těžký mokrý sníh v říjnu minulého roku značně poškodil hlavně mladší smrkové porosty. Škody utrpěly i listnaté dřeviny, ale ty bez větších problémů regenerují.

Revír plný unikátů

Celý revír Slavíč je součástí Ptačí oblasti Beskydy. Ze statutu této oblasti vyplývají pro hospodaření v lese některá omezení. Je to například povinnost ponechat určité stromy nebo části porostů až do jejich dožití. Stromy slouží jako hnízdiště pro různé druhy ptáků. Nezanedbatelný je i jejich estetický význam. Hospodaření v lese se také musí přizpůsobit blízkosti vodní nádrže Morávka, která slouží jako jeden z důležitých zdrojů pitné vody pro Ostravsko.

Velkou výhodou revírů Slavíč a Pražmo je vysoký podíl asfaltových cest vybudovaných k odvozu dříví. Tuto skutečnost jistě ocení i cyklisté, majitelé chat a stálí obyvatelé. Do údržby těchto cest však musí však Lesy ČR investovat značné částky. Každá větší oprava se pohybuje v řádu statisíců až několika milionů korun. Cesty hodně poškodily povodně koncem devadesátých let.

Návštěvníci zde mohou spatřit některé z chráněných živočichů. Mezi nejzajímavější patří vydra, volavka a čáp černý. Zejména na jaře je možné setkat se s menším kurovitým pestře zbarveným ptákem – jeřábekem. Opravdovým unikátem je pak tetřev. Od roku 1995 se zde objevuje vlk, i když po roce 2006 jen ojediněle. Oproti tomu se zvýšil počet rysů. Pouze občasným hostem je medvěd, který má rád tichá a opuštěná místa a těch je dnes už málo.

Při dodržení základních pravidel nehrozí od těchto zvířat větší nebezpečí. Šelmy jsou od přírody plachá zvířata a setkání s člověkem se spíše vyhnou. Pokud někdo nějakou šelmu ve volné přírodě viděl, může mluvit o velkém štěstí.

křm

Víte, kde leží Žernov?

Přírodní rezervace Žernov je jednou z nejcennějších přírodních oblastí, kterou tvoří unikátní mozaika vzácností. Nachází se na území historicky náležícímu k pardubickému panství.

Rezervace je lesním komplexem původních dubohabrových lesů s příměsí lípy a dalších dřevin. Majetky náležející původně pardubickému panství se v průběhu staletí rozprodávaly a posledním vlastníkem byl markrabě Alexandr Pallavicini. Nejstarším dubovým porostům je 150 let.

Chráněné území přírodní rezervace i s ochranným pásmem se rozkládá na ploše 312 hektarů a je součástí evropsky významné lokality

NATURA 2000. Z této výměry jsou dvě třetiny lesa, zbylé území zaujímají rybníky, rákosiny a mokré louky.

Rezervace Žernov je známou botanickou lokalitou, kde žije více než čtyři sta rostlinných druhů, například violka slatinná, kapradiník bažinný nebo řeřišnice bahenní. Z hub tu roste vzácná řasnatka modromléčná, která je na červeném seznamu hub.

Oblast je významná i z ornitologického hlediska. Rybníky Smilek, Mordýř a Šmatlán jsou bohaté na vodní ptactvo včetně rzohlávky rudozobé či chřástala vodního. V lese hnízdí čap černý.

Rezervaci najdete jihozápadně od obce Vysoké Chvojno na území obcí Horní Ředice a Dolní Ředice mezi rybníky Šmatlán, Mordýř a Smilek. Lesní porosty organizačně přísluší lesnickému revíru Stěblová, Lesní správa Choceň. Nejvyšší bod přírodní rezervace leží 277 m n. m. a můžete si odsud vychutnat výhled do okolí z nově vybudovaného přístřešku s informační tabulí.

Vratislav Nožič

Co jste dělali na jaře?

Až se léto zeptá na tuto otázku lesních pedagogů, budou moci ti Krajského ředitelství Šumperk,

odpovědět : „Připravovali jsme se!“ Předjaří totiž většina z nás věnovala školení a seminářům, aby nás „sezóna“ nezaskočila. Na prvním z nich se sešli koordinátoři lesní pedagogiky 17. a 18. 3. 2010 v Informačně vzdělávacím středisku Lesů ČR na Křivoklátě. SDRUŽENÍ TEREZA, které určitě zná mnoho škol, lesním pedagogům nabízelo nové inspirační náměty, projekty a programy. Mimo to se zástupkyně sdružení

dohodly na dalších formách dlouholeté spolupráce s Lesy ČR, s. p.

S rozvíjením pedagogických schopností a v dalším vzdělávání pomáhají lesníkům velkou měrou také lektori Nadace dřevo pro život. Letos tato nadace získala grant EU na vzdělávací projekt Zavádění vybraných průřezových témat do ŠVP základních škol prostřednictvím projektového vyučování v Moravskoslezském kraji aneb „Lesníci pomáhají vzdělávat žáky základních škol v úctě k přírodě“.

Školení jsou v omezené míře přístupná i pro účastníky z jiných krajů a tak se jich zúčastňují i tři lesní pedagogové z našeho krajského ředitelství. Po návratu z prvních lekcí ve vzdělávacím středisku Boršov byli všichni obsahem školení natolik nadšeni, že jsme s vedením Lesů ČR dohodli uspořádat miniseminář na nejatraktivnější témata pro všechny lesní pedagogy Krajského ředitelství Šumperk. Uskutečnil se 24.3.2010 v zařízení LČR – Ramzová, Lesní správy Javorník.

Lektori Mgr. Kateřina Žezulová a Petr Sobotka předali své znalosti o prezentačních a komunikačních dovednostech a o inovativních vzdělávacích technikách použitelných v lesní pedagogice v souladu s reformou vzdělávacího systému. Dvacet lesních pedagogů si také vyzkoušelo některé aktivity z pozice jejich účastníka. Práce ve skupinách, které vzájemně řešily zadání a tvořily výstupy k projektům, pomohla i vzájemnému poznání kolegů a snad usnadní i vzájemnou spolupráci lesních pedagogů ze sedmi lesních správ.

Aktivně se zapojili hosté semináře Mgr. Vladimíra Schneiderová z KÚ Olomouckého kraje, která v rámci porady informovala o programu environmentální výchovy a vzdělávání v Olomouckém kraji, a Ing. Lucie Wojtylová z ředitelství Lesů ČR. Koordinátorka lesní pedagogiky státního podniku LČR nám mimo jiné předala informaci o dokumentu Jednotný postup pro realizaci lesní pedagogiky u lesnických subjektů v ČR, který byl podepsán 23. 3. 2010 v Brně zástupci 10 subjektů zabývajících se lesnictvím a lesnickým vzděláváním. Lesní pedagogika tímto získala jasnou a jednotnou metodiku a stala se součástí komunikační strategie celého lesního hospodářství. Text dokumentu je přístupný na stránkách www.lesnipedagogika.cz.

Jak se nadstavbové vzdělávání lesních pedagogů projevilo v praxi mohli posoudit už v dubnu účastníci Dnů Země v Zábřehu, Loučné nad Desnou, Hanušovicích a v Jeseníku. Všechny akce měly společné to, že při organizování aktivit pro děti i širokou veřejnost spolupracovalo více subjektů aktivně provádějících environmentální osvětu a že navzdory chladnému počasí se účastníci něco dozvěděli o přírodě a dobře pobavili.

Ten zábřežský Den Země pořádal DDM Krasohled letos pod heslem „Není strom jako strom“ a tak měli „pěstitele stromů“ – Lesy ČR, s.p. - letos ve Wolkerových sadech 9 stanovišť. Na každém z nich si malí i větší účastníci oslav Dne Země prověřovali a doplňovali své znalosti o přírodě, stromech, lese a lesním hospodářství. Věnovalo se jim 10 zaměstnanců státního podniku Lesy ČR, převážně z Lesní správy Ruda, a tři studenti SOŠ Šumperk. Mnozí z 1 500 návštěvníků poprvé viděli živého koně - pomocníka při vyklízení kmenů z lesa a těžaře s motorovou pilou při práci. Blíže poznali jak lesníci pěstují les a způsoby péče o něj. Dozvěděli se o měření stromů, zjišťování stáří stromů, lesnické evidenci a lesnických značkách. Děti si mohly odnést na dřevěné placce vlastnoručně namalovaný obrázek. Při všech těchto aktivitách a zejména při výkladu porovnávajícím život člověka s vývojem jedné generace stromů snad získali vůči těmto zeleným spoluobyvatelům Země větší úctu, která se projeví v jejich citlivém přístupu k přírodě a životnímu prostředí vůbec.

Ing. Hana Komárková

Autoři fotografií: Jan Kunčar, Petr Sobotka, archiv LS Jeseník.

Lesníci Lesní správy Buchlovice, LČR, s.p. vysazují zelené plíce

Ve středu 28.4.2010 odstartoval projekt Zelené plíce, jehož iniciátorem je Základní a mateřská škola Čtyřlístek, s.r.o. Jedná se o projekt, který si vzal za cíl zlepšit klima ve škole a jejím okolí a na kterém spolupracuje ZŠ Čtyřlístek s městem Uherské Hradiště, firmou Kovosteel s.r.o. a především s Lesní správou Buchlovice, LČR, s.p. V rámci tohoto projektu děti naplánují výsadbu stromků v místech určených architektem města Uherské Hradiště a po schválení dojde k její realizaci. Výsadbyschopné sazenice lesních dřevin budou poskytnuty jako sponzorský dar LČR, s.p., Lesní správou Buchlovice. Lesníci z LS Buchlovice se budou na celé akci podílet prakticky a metodicky.

První stromečky putovaly symbolicky z lesních školek Lesní správy Buchlovice do školek mateřských, kde s plány výsadby pomáhaly dětem paní učitelky. Vše bylo městem Uherské Hradiště schváleno a tak děti z mateřských školek Svatováclavská, Pod Svahy a Míkovice mohly ve středu 28.4. pod dohledem a ve spolupráci s lesníky, kteří stromečky přivezli, provést výsadbu.

Vysazovat stromečky dětem pomáhal lesní správce LS Buchlovice Ing Zdeněk Zálešák se svými zástupci – Ing. Antonínem Lukůvkou a Ing. Pavlem Zůbkem, který má celý projekt za lesní správu na starosti. Za Krajské ředitelství LČR Zlín se výsadby zúčastnil Ing. Martin Hromádka. Do mateřských školek bylo dodáno 31 ks jedle bělokoré, 25 ks borovice lesní, 1 smrk ztepilý, 31 ks buku lesního, 21 ks dubu červeného, 20 ks lípy srdčité, 2 ks jeřábu břeku, 1 javor klen a 2 ks jasanu ztepilého. Stromečky vyzvedli a do přepravních kontejnerů připravili v lesních školkách Lesní správy Buchlovice revírníci revírů: Bohuslavice- Zdenek Kotek, Staré Hutě --Ing. Jiří Chmelař, Buchlovice Ing. Ladislav Karásek, Buchlov- Ing. Michal Charvát a Kvasice- Eduard Majda.

Největší množství stromečků skončilo v mateřské školce Míkovice, kde budou sloužit po výsadbě jako odhlučňovací pás mezi frekventovanou silnicí I/50 a budovou mateřské školky. Děti se na výsadbě aktivně podílely a slíbily lesníkům, že se o své stromečky budou dobře starat. Mateřské školky jsou ale teprve začátkem celého projektu, který by se měl na podzim přesunout do základních škol a pokračovat i v následujících letech. A tak, když některé děti už navštěvují les velmi málo, přichází tímto les za nimi a jeho zelené plíce zlepší prostředí kolem mateřských a základních škol města Uherské Hradiště. Děti se také naučí jak o stromečky pečovat a poznávat základní lesní dřeviny ve svém malém lesním arboretu.

LS Buchlovice

Singltreking pod Smrkem

Slavnostmi singltrekingu 2010 v Lázních Libverdě byla o druhém květnovém víkendu zahájena sezóna na zatím jediné singltrekové trati v České republice, která byla vybudována v lesích kolem Svinského vrchu pod nejvyšší jizerskohorskou horou Smrkem. Jde o společný projekt Svazku obcí Smrk (Frýdlant v Čechách, Lázně Libverda, Nové Město pod Smrkem), Lesů České republiky, s. p., a České mountainbikové asociace (ČeMBA).

Stezku vyprojektoval odborník na tento druh tratí Daffyd Davis z Walesu a její výstavbu financoval státní podnik Lesy České republiky, který potřebných 4,3 milionu korun uvolnil ze svého Programu 2000 zaměřeného na zajištění cílů veřejného zájmu. Za tyto peníze bylo

vybudováno 12 km singltrekových tratí propojených lesními cestami do uzavřeného dvacetikilometrového okruhu. Jde o výsledek první etapy výstavby singltrekového areálu, který by měl v konečném stádiu zahrnovat 60 km vzájemně propojených terénních stezek zasahujících až na území Polska, dále půjčovny a myčky horských kol, turistickou infrastrukturu, pobytové zázemí apod.

Jak vypadá singltreková stezka

Singltreková stezka pod Smrkem je úzká lesní stezka pro jednoho cyklistu zbudovaná z přírodních materiálů, většinou ze zhutněné kamenné drti. Na její výstavbu nebyl použit ani asfalt, ani beton a je natolik přizpůsobena terénu, že kvůli ní muselo být vykáceno jenom minimum stromů. Je tedy velmi šetrná vůči lesu i vůči životnímu prostředí.

Stezka je vedena po vrstevnicích, takže na ní nejsou extrémně prudká klesání a stoupání. Jezdí se po ní jedním směrem, protože neumožňuje míjení dvou protijedoucích cyklistů.

Terénní hupy, muldy i série zatáček činí jízdu po svahu velmi pestrá a zajímavou. Člověk si při ní vyčistí hlavu, protože jízda vyžaduje soustředěnou pozornost a rychlé reakce na měnící se průběh stezky. Jde o adrenalinový zážitek, ale hladinu adrenalinu může jezdec regulovat pomocí brzdových páček svého kola.

Budoucnost Singltreku pod Smrkem

„Jsme rádi, že se nám na tento projekt podařilo sehnat peníze,“ říká ředitel Krajského ředitelství LČR v Liberci Ing. Ludvík Řiřář. „Je to šance pro Frýdlantsko, krásný kraj s bohatou historií a problematickou přítomností ovlivněnou nedostatkem pracovních příležitostí“.

Starostové obcí sdružených ve Svazku obcí Smrk jsou přesvědčeni, že se jim podaří vybudovat singltrekovou destinaci světové úrovně, která na Frýdlantsko přivábí turisty a cyklisty z hloubi Čech i z Polska. To s sebou přinese pracovní místa a zvýšenou prosperitu oblasti. „Chceme, aby sem zájemci o singltrek nejezdili jenom na jeden den,“ říká starosta Lázní Libverda Ing. Jan Pospíšil. „Proto navazujeme spolupráci s poskytovateli služeb. Například ve spolupráci s našimi lázněmi budeme poskytovat pobytové balíčky zahrnující singltrek a relaxační či wellnessové procedury.“

Text a foto: Jaroslav Jonáš

Obnova lesa v genové základně Javorník

Genová základna představuje les s původními, nejhodnotnějšími zbytky populací lesních dřevin s dostatečnou rozlohou, kdy daná dřevina při vhodném způsobu hospodaření je schopna se sama přirozeně obnovovat.

Genová základna Javorník je vyhlášena pro dřeviny buk lesní a javor klen. Její výměra je 642 hektarů a zasahuje do tří revírů lesní správy Javorník (Račí údolí, Vápenná a Červená Voda). Nadmořská výška genové základny se pohybuje v rozpětí od 400 m do 800 m. Mimo dřeviny, pro které byla genová základna vyhlášena, jsou zde zastoupeny i jiné druhy dřevin, z nichž největší zastoupení má smrk, vtroušeně je zde zastoupena jedle, modřín, jasan a třešeň.

Obnova lesa podrobným způsobem

Základním způsobem obnovy v genových základnách je obnova přirozená. V ojedinělých případech, kdy se využívá obnova umělá, je stanovena povinnost používat sadební materiál s původem z dané genové základny.

Snahou lesníků je, aby co nejšetrnějším způsobem za pomoci tvořivých sil přírody obnovili les. K tomu slouží především podrobný způsob hospodaření. Les se těží ve více fázích, kdy část mateřských stromů chrání nově vznikající porost a navíc poskytuje semeno pro plochy, které ještě nejsou přirozeně zmlazené. Není to však tak jednoduché, jak se na první pohled zdá. Vše záleží na podmínkách dané lokality. Les není továrna, nedá se zde vše naplánovat. Obnova lesa je limitována řadou faktorů jako jsou stanoviště, semenné roky, stupeň zabuřnění, stav zvěře apod. a pokaždé se nepovede. Potom nezbyvá nic jiného, než nezmlazenou plochu uměle zalesnit.

Buk se zmlazuje úspěšně

Buk lesní i javor klen, pro které byla genová základna vyhlášena, jsou pro uplatnění podrobného způsobu hospodaření vhodné. Buk se na Lesní správě Javorník zmlazuje velmi dobře, úspěšnost je až 90%! Je to způsobeno jednak jeho rodovými vlastnostmi, jednak vhodnými stanovištními podmínkami pro jeho růst. Ve snaze o co největší biodiverzitu pak v případě umělé výsadby zalesňujeme jinými druhy dřevin. Kromě toho, že je podrobný způsob hospodaření šetrný k přírodě, má své další výhody: snížené náklady na obnovu lesa, trvalé krytí půdy, potlačení buřně, velký počet jedinců – je zajištěna lepší přirozená selekce, dobré přizpůsobení semenáčků stanovištním podmínkám – semenáčky vzcházejí a rostou nejlépe na místech, které jim vyhovují, kořenový systém se vyvíjí pravidelně, odpadá šok z přesazování, porosty vzniklé přirozenou cestou jsou ekologicky stabilnější.

Něco málo o dřevině buk

Buk lesní dosahuje výšek kolem 35–45 m a průměru kmene 1,5 m; dožívá se maximálně věku 200–400 let. Plodem jsou trojboké nažky (bukvice), kořenový systém je srdčitý a buk je pevně ukotven v půdě. Nejvíce je zastoupen ve 4. lesním vegetačním stupni, okolo nadmořské výšky 400 m. Nej kvalitnější bučiny rostou na humózních půdách bohatých na vápník.

Ing. Vlastimil Kořářik

Spolupráce Lesů ČR, s. p., s černovickou mládeží

Na hranicích kraje Vysočina a Jihočeského kraje v malém městečku Černovice vznikl začátkem roku 2004 kroužek mladých střelců. Zpočátku se jednalo pouze o střelbu ze vzduchové pušky, a to v tělocvičně zdejší základní školy, kde jsme se scházeli jednou týdně.

V té době nikoho nenapadlo, jak bude naše cesta pokračovat, s kým budeme spolupracovat, jaké podpory využívat. V prvním roce naší činnosti jsme neměli a ani neočekávali výrazné úspěchy, ale pak jsme pomalu začali cestovat po závodech v kraji i mimo něj. V současné době je v klubu 15 dětí ve věku od 10 do 18 let,

scházíme se i třikrát týdně a pohybujeme se po celé ČR.

Věnujeme se i přírodě

Jsem povoláním lesník, od roku 1993 pracuji na Lesní správě Pelhřimov jako revírník na revíru Černovice. Tato skutečnost ovlivnila další směr naší činnosti. Společně se střelbou se v současné době věnujeme i poznávání a ochraně přírody v okolí města Černovice. Pro mladé střelce je to výborný relaxační prvek. Právě v letních měsících děláme soustředění s tímto tématem. Ve spolupráci se zaměstnanci LS Pelhřimov a místními revírníky se celý týden pohybujeme po lese v revíru Černovice a Eustach i revírech okolních. Děti se učí poznávat různé druhy rostlin a živočichů žijících v této oblasti a v prostoru přírodní rezervace Hutský potok pozorují chráněné obojživelníky. Mimo to se seznamují s vývojem některých kalamitních škůdců lesa této oblasti. Prostřednictvím různých zajímavých soutěží si pak zdokonalují své znalosti o přírodě. Vždy dojde i na vyčištění některé části lesa od odpadů nebo potůčku od spadných větví.

Ve střelbě jsme na špičce

Po většinu roku se ale zabýváme sportovní střelbou. V současné době již na vrcholné úrovni a konkurujeme i takovým velkoklubům jako je Dukla Plzeň, Manušice nebo Brno. Pro děti do 14 let je naší nejúspěšnější disciplínou vzduchová puška vleže, kde se střílí 30 soutěžních ran. Od začátku naší činnosti jsme se zúčastnili pěti mistrovství ČR a přivezli z nich 11 medailí. Z toho byly 4 zlaté a ta nejcennější byla v roce 2007 spojena s českým rekordem – absolutním nástřelem 300 bodů. Poslední zlatou medaili a titul Mistr ČR si vystřílelo v letošním roce družstvo děvčat. Další disciplínou ve vzduchovce je střelba vstojе, kde náš klub má také jeden velký úspěch v podobě titulu Mistr ČR pro rok 2009.

V letních měsících se střílí závody malorážkové. Tuto disciplínu střílejí již ti zkušenější. Nejdůležitějšími závody, jichž se zúčastňujeme, jsou Český pohár talentované mládeže a samozřejmě Mistrovství ČR. V poháru se střelci našeho klubu pravidelně účastní i finále. Velkým úspěchem pro

černovický kolektiv v této disciplíně bylo vítězství na Mistrovství ČR v roce 2008 v kategorii dorostu. V loňském roce bylo úspěšné družstvo chlapců, kteří vybojovali opět zlato.

Za vším je trénink, ale i podpora sponzorů

Za vším, co se podařilo, ale stojí mimo jiné velké množství hodin tréninku a spousta času stráveného na menších závodech po celé republice. K tomu je nutná i velmi kvalitní výbava všech střelců. V tomto směru nám velmi pomáhají různí sponzoři a další dotace ze strany města Černovic a kraje Vysočina.

Velký význam pro náš klub mají Lesy ČR, s.p. V roce 2007 jsme dostali podporu z nadačního fondu LČR, s. p., a od roku 2008 v tomto směru velmi úzce spolupracujeme s Krajským ředitelstvím LČR Jihlava. Dostáváme každým rokem příspěvek zejména na malorážkovou sezónu, která je pro nás z celého roku nejnákladnější. Věřím, že naše spolupráce, jak finanční, tak i z hlediska vzájemné výpomoci v ohledu ochrany přírody bude i nadále pokračovat.

Za SSK Černovice

revírník Petr Nymburský

Historie Opatovského dvora

Nedaleko vesnice Krasoňov a Starých Bříšť na území revíru Čerňák (Lesní správa Ledeč nad Sázavou) na rozhraní lesa a menšího palouku se nachází malebné místo zvané Opatovský dvůr. Na první pohled jde o klidné místo jako stvořené k rekreaci, houbaření, koupání v nedalekých rybnících Sýkorák, Tuksa či Vilímek a v zimě ideální místo pro běžkaře. Pro zvědavější čtenáře se však jedná o místo s velice zajímavou a dávno zapomenutou minulostí.

V těsné blízkosti dnešní renovované hájenky kdysi stávala rekreační rezidence postavená v roce 1728 řádem Premonstrátů ze Želivského kláštera. V té době byl úřadujícím opatem Daniel Schindler, považovaný za nejvzdělanějšího opata Želivského kláštera vůbec. Postava opata Schindlera zřejmě nejvíce ovlivnila osud Opatovského dvora.

Samotná patrová stavba byla vyzděná z kamene se střechou pokrytou břidlicí, přičemž rezidence byla na jižní straně v poschodí. V přízemí bydlel šafář, na východní straně byla ratejna a čeledník, na severu se nacházely stáje, stodola a sýpky. Na tomto dvoře měli i vlastní pekárnu, řezníka, pracoval tu i truhlář, kolář a dokonce i tkadlec. Na zdejších hospodářství pracovalo hodně lidí z okolí a bývalo tu prý veselo. Podle výpovědí pamětníků tu měli i vlastní kapelu.

Záhada neporušeného těla

Hospodářství bylo na tu dobu také poměrně rozsáhlé a čítalo 71,80 hektarů polností, rozsáhlé chlévy s 30 kravami a 30 jalovicemi. Nedaleko stál ovčín se 60 ovci, stáje pro voly, s kterými se

obhospodařovaly polnosti. K Opatovskému dvoru také náležela poměrně rozsáhlá zahrada, ve které se mimo jiné pěstovaly zvláštní růže nazývané „Opatovské“.

Opatovský dvůr byl oblíbeným místem opata Schindlera, který se sem po abdikaci nastěhoval. Vyprávělo se tehdy, že se nepohodl se spolubratřími v Želivě a pěšky se vydal ze Želivského kláštera na Opatovský dvůr. Třikrát za ním vyslali kočár, aby ho dovezl na určené místo. Přesto této možnosti ani jednou nevyužil. V roce 1754 opat Schindler na Opatovském dvoře umírá. Převoz zemřelého opata patří zcela jistě k dalším zajímavostem, protože tělo v rakvi bylo na ochranu při převozu obsypáno bukovými hoblinami. Při archeologickém průzkumu v Želivském klášteře v roce 1990 až 2000 historici zkoumali také hrobky opatů a jen u opata Schindlera zjistili, že jeho oděv je zcela neporušený. To archeologové připsali právě bukovým hoblinám, které tělo chránily.

Války ovlivnily podobu

Nástupce opata Schindlera k Opatovu nepřihlul, proto jej v roce 1753 pronajímá Františku Vraždovi z Kunvaldu, který zde s chromým synem a dvěma dcerami hospodařil do roku 1761. Dvůr se dále pronajímal až do roku 1802, kdy zde opět začíná hospodařit církev. V tomto roce zde byla také naposledy na rekreaci část želivského chóru.

V roce 1919 po první světové válce bylo odprodáno 25 hektarů polností drobným zemědělcům z Mysletína, Starých Bříšť a z Krasoňova. Jednalo se většinou o malá, zřejmě nevyužívaná a zčásti zarostlá políčka. Velké pozemky na rovině byly již předtím, ze strachu před jejich zabráním 1. pozemkovou reformou, zalesněny, protože 1. pozemková reforma se až na výjimky nedotýkala lesních pozemků v majetku církve. Nicméně to po druhé světové válce napravila 2. pozemková reforma, která se týkala také lesních pozemků v majetku Želivských premonstrátů.

A tak se pomalu uzavírá historie Opatovského dvora. Po požáru Sýkorova mlýna došlo k sejmutí střešní krytiny z již nevyužívané rezidence, aby se mohl mlýn opravit. Nezasřešená rezidence dále chátrala a nakonec její torzo, na příkaz lesního Bambase a s ohledem na nebezpečí zřícení, bylo strženo. Sýkorův mlýn však nakonec krytinu ze starého stavení nedostal. Materiál z Opatovského dvora rozebrali lidé z okolí na stavební účely a v roce 1950 zůstává stát už jen část hradební zdi, velký klenutý sklep a na jihu zeď zahrady. Na severní straně se postavila hájovna sloužící později k rekreačním účelům.

Hříčka osudu

V dnešní době zde tedy můžete vidět pouze renovovanou hájenku, jižně od ní, v místě porostlém lesem, základy Opatovského dvora a nedaleko památného stromoví dvě krásné lípy srdčité a zbytky klenutého sklepa. Shodou okolností, přesně v místě, kde kdysi stával Opatovský dvůr, současný les v roce 2008 postihla vichřice. Nyní je zde nově zalesněná plocha smrku, nad kterou se majestátně tyčí

památné lipové stromové, přičemž okraj je lemován původním porostem. Kdo má rád historii a možná i trochu tajemství, ať určitě bývalý Opatovský dvůr navštíví.

kř

Vsetínskem po značkách

Okres Vsetín je z velké části hornatou krajinou, není proto divu, že jej kopce a jednotlivé vrcholy obstupují ze všech světových stran. Na severu je obklopen Moravskoslezskými Beskydy, na východě Javorníky, od jihu Vizovickými a na západě Hostýnskými vrchy. Náročný turistický terén Vsetínska je rozčleněn do pěti značkářských obvodů. Tři z nich se soustřeďují okolo největších měst okresu, Valašského Meziříčí, Vsetína a Rožnova pod Radhoštěm. Zbývající dva spadají pod oblast Karolíny a nedalekého Nového Hrozenkova a oblast okolo Francovy Lhoty.

Značení sestává klasicky z pěších a lyžařských tras, ale nověji také z cyklotras. Novinkou je od loňska takzvaná hipotrasa ve Velkých Karlovicích, která umožňuje turistům projíždět se horskou krajinou na koni. Celková délka tras na Vsetínsku činí zhruba devět set kilometrů, velká část prochází přes pozemky, které obhospodařují Lesy ČR.

Každým rokem se jedna třetina z těchto tras obnovuje. V pětiletých intervalech se obnovují i orientační tabule, směrovníky a stojany s turistickými mapami. Poškozené a opotřebené tabulky a směrovky jsou nahrazovány novými. V průběhu let také přibývají další orientační prvky, a na některých místech se nově montují sponzorské tabulky Lesů ČR.

Značkařů je přes padesát

Činnost značkařů v terénu není jen velmi namáhavá, ale vyžaduje také značnou míru trpělivosti a zodpovědnosti. Bez odborného proškolení, určité praxe a skutečného vztahu k přírodě ji nelze vykonávat. Vsetínské obvody sdružují přes padesát značkařů, z nichž více než třicet celoročně provádí údržbu tras.

Trasy jsou rozvrženy tak, aby zavedly turisty ke všem význačným pamětihodnostem a krajinným úkazům Vsetínska, jakými jsou například nejvyšší vrcholy (Soláň, Radhošť, Malý Javorník), vrcholy s rozhledny (Vartovna, Čarták), prameny Vsetínské a Rožnovské Bečvy, demonstrační objekty Lesů ČR či nejrozmantější kulturní památky a další objekty financované z Programu 2000.

LČR s turisty spolupracují

Vsetínský oddíl Klubu Českých turistů spolupracuje s lesními správami Lesů ČR, které mají sídla ve Vsetíně a Rožnově pod Radhoštěm, ale také se Správou Chráněné krajinné oblasti Beskydy.

Přátelské vztahy udržuje Klub také s řadou obecních a městských úřadů (například ve Velkých Karlovicích, Karolínce, Horní a Dolní Bečvě či Vsetíně), které se ochotně zapojují do činností Klubu.

Valašská krajina má nepochybně co nabídnout jak nahodilému, tak i zasvěcenému pozorovateli její poněkud surové, ale opravdové krásy. Mnohdy velmi nápaditý a překvapivě proměnlivý ráz této krajiny vyzývá člověka, aby se na cestě strání či lesem nejednou zastavil a vnímal oblažující ticho zapadlého kraje s pohnutými dějinami.

Martin Lukáš

Zlomená stolová hora Ostaš

Mezi Teplicemi nad Metují a Policí nad Metují se do nadmořské výšky 700 metrů vypíná hora Ostaš.

Její tajemně znějící název je sice jenom staročeskou zkomoleninou jména sv. Eustacha, jednoho z mysliveckých patronů, nicméně hora sama ukrývá ve svých skalních bludištích nejedno tajemství...

Ostaš je typická stolová hora s vypreparovanými pískovcovými skalními útvary. Její severovýchodní část poklesla zhruba o sto metrů podél tzv. polického zlomu. Vznikla tak dvě samostatná skalní bludiště – Horní labyrint na horní kře a pod ním Dolní labyrint s Kočičími skalami.

Květnový masakr

Skály na Ostaši sloužily obyvatelům Police jako útočiště v dobách válek, kdy česko-slezským pomezím protahovala vojska sem a tam. Někdy však ani skalní úkryty polickým nepomohly, jako třeba 27. května 1421, kdy do Čech přitáhli Slezané hubit české kacíře. Nejprve vypálili město a pak vtrhli do ostašských skal.

Podle pověsti jim úkryt Poličanů prozradil hlavňovský mlynář Holinka. Uprchlíci se ve skalách sice bránili, ale marně. Slezáci nakonec všechny ukryté muže, ženy i děti povraždili. „Mnohým jazyk vyřezávali, jiné ze skal házeli, také ženy a panny některé prý za vlasy na stromy věšeli,“ praví pověst. Na zpáteční cestě pak cizáci popravili také zrádce Holinku. Neblahý květnový den dodnes připomíná skalní útvar v Horním labyrintu nazvaný Hlava zrádce, a také Kaple svatého Kříže u chatové osady Ostaš.

Sluj Českých bratří

V Dolním labyrintu se nachází další tajemné místo. Je to přes třicet metrů dlouhá úzká skalní sluj, v níž po porážce stavovského povstání údajně konali tajné bohoslužby Čeští bratři. Na podzim roku 1921 dokonce polický knihař Antonín Krtička oznámil, že pod nánosy písku objevil kámen s vytesaným letopočtem 1627, který mohl kněžím sloužit jako oltář. Protože však Čeští bratři na Policku nikdy nepůsobili, považují historici jeho nález za dobovou mystifikaci. Antonín Krtička byl nejen knihař, ale i zanícený propagátor turistiky na Policku. Vzhledem k tomu, že Sluj Českých bratří je turisty dodnes hojně navštěvovaná, lze jeho mystifikaci považovat za velmi zdařilou.

Miroslav „Lanč“ Šmíd

Hned vedle Kaple svatého Kříže je vztyčen symbolický náhrobní kámen s vytesaným portrétem vousatého vlasatého muže a s nápisem Míra Šmíd 1952 – 1993. Polický rodák Miroslav „Lanč“ Šmíd byl špičkový horolezec, a to nejen v českém měřítku. Z lezení si vytvořil svůj osobitý životní styl. Proslul řadou extrémních sólovystupů, z nichž asi nejznámější je výstup na El Capitana v severoamerických Yosemitech. Tenhle tisíc metrů vysoký žulový monolit poprvé zdolal W. Harding v roce 1958 a trvalo mu to plných 72 dní. Miroslav Šmíd skalní stěnu El Capitana zlezl v roce 1978 jako první Čechoslovák. Yosemitey se mu nakonec staly osudem. Po několikadenním sólovýstupu se dne 11. září 1993 zřítil ze stěny yosemitské Lost Arrow...

Husitská mincovna

Romantická skalní zákoutí podněcují fantazii. Jedna lidová pověst praví, že ve sluji poblíž Kočičího hradu měli husité mincovnu, v níž ze stříbra a ze zlata uloupeného v klášterech razili vlastní mince. Když pak zdejší kraj opustili, zůstalo po nich ve sluji nesmírné bohatství. Dnes již nikdo neví, kde se mincovna nacházela a husitské poklady zůstávají lidským zrakům navždy skryty. Ale raději po nich nepátrejte. Jiná

pověst totiž říká, že ostašské skalní labyrinty jsou natolik rozlehlé a nepřehledné, že v nich může člověk bloudit až do smrti...

Text a foto:

Jaroslav Jonáš

Fotografie shora dolů:

- Skály na Ostaši
- Sluj Českých bratří
- Šmídův náhrobek u Kaple svatého Kříže
- Zlomená stolová hora Ostaš

V ekologické olympiádě Libereckého kraje studenti uspěli

Lesy ČR. s. p., již dvanáctým rokem odborně a finančně podporují ekologickou olympiádu pro studenty středních škol, a to na úrovni místní, regionální i národní. Je to soutěž pro talentované středoškoláky z České republiky zaměřená na porovnání znalostí a dovedností v oblasti ochrany přírody a péče o životní prostředí. Pracovníci Lesů ČR jsou garantem v otázkách lesního

hospodářství, spoluvytvářejí soutěžní testy a současně jsou členy odborných komisí.

Koncem dubna proběhl v malebné obci Višňová na Frýdlantsku již 15. ročník ekologické olympiády - krajského kola pro Liberecký kraj. Soutěž konaná u příležitosti oslav Dne Země přilákala do oblasti Trojmezí celkem 11 tříčlenných hlídek. Studenti po celý víkend prokazovali své znalosti v problematice ekologie, biologie, ochrany přírody i krajiny a v neposlední řadě lesnictví.

Již páteční test naznačil náročnost celého projektu. Kdo chtěl v souboru šedesáti otázek uspět, musel se vypořádat s různými záležitostmi a například vědět, které sloučeniny způsobují eutrofizaci vod, co je to genová základna, které vrásnění ovlivnilo reliéf Českého masivu nebo jak škodí lesním porostům bekyně mniška.

V sobotu se šlo do terénu

Sobotní ráno byla každá hlídka vybavena mapou vymezeného území a vyrazila do terénu řešit praktický úkol z oblasti ekologie a krajinného rázu, zemědělství, lesnictví, ekologických zátěží i revitalizace přírody. Zdejší krajinu totiž dramaticky ovlivnila těžba hnědého uhlí a blízká tepelná elektrárna Turow.

Z terénních podkladů pak hlídky zpracovávaly závěrečnou prezentaci. V odpoledních hodinách došlo na „lámání chleba“. Obhajobu svých projektů před porotou studenti vedli mnohdy velmi profesionálně, zdravě sebevědomě a na odborné úrovni. Jistě se i přísedící komisaři měli čemu přiučit. Každý ze studentů se na problémy díval svými očima, každý nacházel mnohdy originální řešení nápravy vlivu člověka na krajinu.

Zvítězilo družstvo Gymnázia Tanvald

Vítězem 11. ročníku krajského kola se stalo družstvo Gymnázia Tanvald ve složení (na fotografii zleva) Alice Kovářová, Karolína Pánková a Kristýna Šípková pod vedením RNDr. Jaroslava Týla.

Tyto studentky budou reprezentovat náš kraj v národním kole ekologické olympiády.

Libor Dostál

Den Země v Lužánkách aneb pod stromy se zvířátky

Lesy České republiky, s.p., spolu s dalšími ekologickými organizacemi, Nadací Partnerství a střediskem volného času Lužánky, připravily přírodovědný program pro brněnské děti a dospělé v lužáneckém parku v pátek 23. 4. 2010.

Dopoledne bylo určeno především školám, odpoledne proudila parkem široká veřejnost. Účastníci navštěvovali jednotlivá stanoviště, kterých bylo 18, a dozvěděli se mnoho zajímavého, plnili úkoly, mohli se zúčastnit výsadby nových stromů nebo pozorovat výcvik záchranářských a slepeckých psů. Bylo možné si také prohlédnout nově vyhlášený památný strom - jinan dvoulaločný. Na závěr obdrželi drobné upomínkové předměty.

Ti, kteří se přišli do parku za slunečného počasí jen projít, potkávali děti na koních, obdivovali zvířata ve voliérách a viděli spokojené tváře lidí, kterým není příroda lhostejná, i když žijí ve velkoměstě.

Na stanovišti Lesů České republiky, s. p., si všichni zájemci mohli prohlédnout obrázky lesní zvěře a k nim přiřadit jejich stopy, mnozí poprvé drželi v ruce parůžek srnce, parohy jelena a daňka, škáru kance nebo vycpanou kunu lesní.

ST Bmo

Cesta Hájem

Ve čtvrtek 22.4.2010 uspořádala lesní správa Buchlovice ukázkou zážitkové lesní pedagogiky dětem z mateřské školy na Velehradě. Pro děti v doprovodu učitelek paní Renaty Hlavsové a paní Evy Sabo připravil lesní pedagog Ing. Pavel Zúbek vycházku do nedalekého lesa v lokalitě Háj.

Děti nejdříve dostaly označení se svým jménem a povyprávěly, kdy naposledy byly v lese a co je tam zaujalo. Potom se vydaly na cestu lesem, která byla plná her a dobrodružství. Nejdříve byly veverkami, které si připravují zásoby šišek na zimu. Potom se musely jako veverky schovávat před liškou. Vyzkoušely si jaké je to

být mravencem a povídaly si se stromem - vzrostlým bukem. Zahrály si také hru s názvem Najdi svůj strom. A aby nezůstalo jenom u her, naučily se také poznávat některé stromy. Každý za chvíli věděl, jaký je rozdíl mezi bukem a dubem. Na rozloučenou si děti měly najít v lese nějaký poklad. Pro někoho to byl žalud, pro jiného šiška a pro dalšího třeba větvička.

Na závěr byly děti odměněny sladkostmi a drobnými upomínkovými předměty. Každý dostal dřevěné pravítko, které určitě uplatní v příštím roce v první třídě. A co se jim nejvíce líbilo ?

No přece, jak si hrály na veverky !

Ing. Pavel Zůbek

Nové odborné publikace a knihy - květen 2010

z oboru lesnictví a příbuzných oborů

Sněhová kalamita v borovém hospodářství 2010

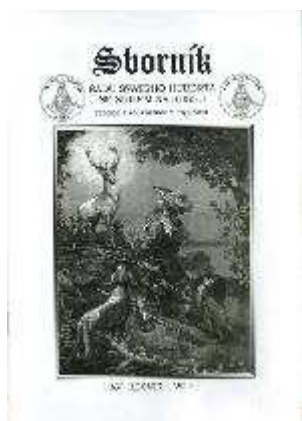

Sborník přednášek z odborného semináře (Albrechtice nad Orlicí, 5. 3. 2010), který pořádaly Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., Výzkumná stanice Opočno, Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR a Regionální organizace Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR východočeského regionu. Sníh patří v lesích České republiky mezi významné abiotické škodlivé činitele. Poměrně často se s ním setkáváme ve smrkových porostech středních poloh, které jsou typické častým výskytem mokrého sněhu. Jiná situace je ovšem v porostech borových. Borovice lesní je v České republice pěstována zejména v nižších polohách, kde nejsou v zimním období vyšší sněhové

srážky tak časté nebo jsou kombinovány s deštěm. V různě dlouhých periodách několika let dochází sice ke škodám sněhem i v borových porostech, avšak sněhové zlomy a vývraty většinou postihnou pouze několik procent zásoby porostů a nenabývají kalamitních rozměrů. V tomto kontextu jsou sněhové polomy zaznamenané na začátku roku 2010 ve východních Čechách svým rozsahem mimořádnou událostí, která velmi výrazně ovlivní hospodaření vlastníků a správců lesních majetků v následujících letech. Výjimečnost situace byla podnětem k uspořádání odborného semináře s exkurzí pro majitele, správce a další subjekty hospodařící v lesích dotčené oblasti.

Vyd. Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., Výzkumná stanice Opočno, 2010
/darováno Výzkumnou stanicí VÚLHM Opočno technické knihovně LČR HK/

Tradice a současnost v myslivosti

Sborník z XV. ročníku semináře (Dvůr Králové nad Labem, 26. 3. 2010), který pořádal Řád svatého Huberta se sídlem na Kuksu ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství České republiky a městem Dvůr Králové nad Labem.

Vyd. Řád svatého Huberta se sídlem na Kuksu, 2010

/darováno vydavatelem technické knihovně LČR HK/

Škodliví činitelé v lesích Česka 2009/2010

Sborník referátů z celostátního semináře s mezinárodní účastí (Průhonice, 13. 4. 2010), který pořádala Lesní ochranná služba Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., Strnady, sestavil Miloš Knížek.

Vyd. Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., Strnady, 2010

/darováno technické knihovně LČR HK/

Natura 2000 a hospodaření v lesích

Sborník referátů ze semináře, který se postupně konal v oboře Kněžičky v dubnu 2010 a v Horkách u Olomouce v květnu 2010 a který pořádala Česká lesnická společnost za podpory Ministerstva zemědělství v rámci Programu rozvoje venkova.

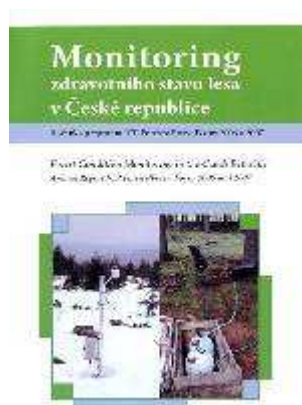
Vyd. Česká lesnická společnost, o.s., Praha, 2010

/darováno Českou lesnickou společností, Praha, technické knihovně LČR HK/

Monitoring zdravotního stavu lesa v České republice. Ročenka programu ICP Forests 1999 = Forest Condition Monitoring in the Czech Republic. Annual Report ICP Forests 1999

Monitoring zdravotního stavu lesa v České republice. Ročenka programu Forest Focus - data 2004 = Forest Condition Monitoring in the Czech Republic. Annual Report Forest Focus - data 2004

Monitoring zdravotního stavu lesa v České republice. Ročenka programu ICP Forests/Forest Focus 2006 a 2007 = Forest Condition Monitoring in the Czech Republic. Annual Report ICP Forests/Forest Focus 2006 and 2007

Dvojazyčné ročenky (česky a anglicky) uvádí metody hodnocení a získané výsledky hodnocení stavu lesa na plochách systematické sítě a plochách intenzivního monitoringu (úrovně I a úrovně II). V závěru ročenek jsou uvedeny přehledy projektů (prací) využívajících data programu ICP Forests (Forest Focus) ve sledovaném období.

Vyd. Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, Strnady, 1999, 2004 a 2009

/darováno technické knihovně LČR HK/

Obnova lesních porostů na výzkumných plochách v národních parcích Krkonoš

Stanislav Vacek, Zdeněk Vacek, Otakar Schwarz a kolektiv

Předložená studie vzniklá na základě výzkumů řešitelů z řad pedagogů a studentů z Fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze ve spolupráci se Správou Krkonošského národního parku ve Vrchlabí se stane jedním z podkladů pro tvorbu managementu vycházejícího z exaktních poznatků o přirozené, kombinované a umělé obnově lesa diferencovaně podle jednotlivých dřevin a jejich směsí v konkrétních stanovištních a porostních podmínkách prostředí. Management lesních ekosystémů ve zvláště chráněných územích - pokud nechce ztratit vědecký charakter - musí vycházet z poznání zákonitostí růstu, vývoje a zejména pak regenerace přirozeného lesa v dané oblasti. Výsledky prezentované v publikaci syntetizují exaktně zhodnocené poznatky z 37 trvalých výzkumných ploch a 3 dočasných výzkumných ploch obnovy lesa.

Vyd. Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2009, v rámci sborníku původních vědeckých prací a monografií Folia Forestalia Bohemica, řada Lesnictví (Forestalia), svazek 11
/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

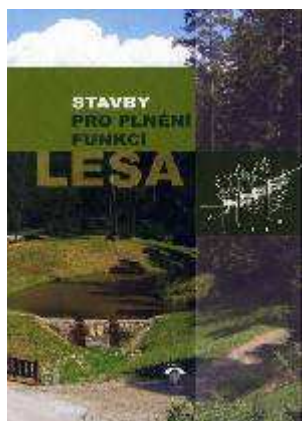
Svědectví map - lesní mapy

Petr Fencl, Ivan Roček a Vladimír Waage

Reprezentativní velkoformátová publikace (420 x 620 mm) je výsledkem dlouhodobého historického průzkumu starých lesních map a map souvisejících s hospodařením v lesích. Současně publikace prezentuje vysokou úroveň hospodaření v lesích na území České republiky v minulosti a vztah tehdejších vlastníků lesů ke svěřenému majetku. Autorský kolektiv - Ing. Petr Fencel (Národní zemědělské muzeum Praha, vedoucí autorského kolektivu), prof. Ing. Ivan Roček (Česká zemědělská univerzita v Praze) a PhDr. Vladimír Waage (Národní archiv Praha) - zpracoval čtyřicet pět starých lesních map z archivních fondů Národního archivu, státních oblastních archivů a zemských archivů. Mapy byly vybrány z tisíce digitálně zpracovaných map, které jsou výsledkem již zmiňovaného historického průzkumu. Právě výběr map je velmi obtížný, z hlediska prezentace vývoje lesnického mapování, vytvoření chronologické řady, a to vše s ohledem na konečnou reprodukovatelnost a čitelnost mapy. Z hlediska historického jsou v souboru mapy z druhé poloviny 18. století až do první poloviny 19. století. Jsou zde zastoupeny různé typy map, především rukopisné, které lze považovat za předchůdce lesnických map, dále přehledné mapy velkostatků a panství, na kterých se začínalo intenzivně rozvíjet hospodaření v lesích. Do souboru je také zařazeno deset Tomáškových map panství Čimelice, které jsou uloženy ve Státním oblastním archivu v Třeboni a které patří k nejkrásnějším produktům historické kartografie v segmentu map souvisejících s hospodařením v lese. Co se týče autorů starých map, jsou v souboru zařazeny např. mapy Antonína Jana Knitla, Františka Haydemonu, Johana Wiehla, Jana Tomáška, Prokopa Bohutínského a dalších významných postav lesnické historie. Soubor map je zpracován ve volných listech. Komentáře k jednotlivým mapám jsou doplněny výřezy ze současné topografické mapy. Veškeré doprovodné texty jsou také v jazyce německém a anglickém. Zpracování publikace navazuje v časové ose na předchozí dva díly - "Svědectví map" (1999) a "Svědectví map – mapy lesa" (2005) - autorů Petra Fencle a Ivana Ročka. Vyd. Národní zemědělské muzeum Praha za finanční podpory Ministerstva zemědělství ČR, Praha, 2010

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Stavby pro plnění funkcí lesa

Karel Hanák, Václav Kupčák, Jaromír Skoupil, Jan Šálek, Václav Tlapák a Jaroslav Zuna

Publikace si klade za cíl souborné zpracování problematiky staveb pro plnění funkcí lesa, kterými jsou stavby lesních cest, stavby hrazení bystřin a stavby malých vodních nádrží v lesích. Stavby pro plnění funkcí lesa musí být navrženy a provedeny tak, aby byly při respektování hospodárnosti vhodné pro zamýšlené využití, aby současně splnily požadavky na mechanickou odolnost a stabilitu, bezpečnost při provozu, ochranu životního prostředí a aby mohly být využity pro účely požární ochrany území. Jednotlivé kapitoly pojednávají o obecných podkladech, o

teoretických i praktických zásadách pro navrhování, provádění a užívání staveb. Všechny stati jsou zpracovány podle nejnovějších zásad a poznatků, jsou doplněny tabulkami, grafy, obrázky i fotografiemi a odkazy na různá ustanovení tak, aby sloužily potřebám projektové, prováděcí i provozní

praxe a aby poskytly informace, jak se postupuje při navrhování, umísťování, povolování, ohlašování, provádění, užívání, udržovacích pracích nebo změnách staveb pro plnění funkcí lesa. V knize je věnována pozornost také ekonomické efektivnosti předmětných staveb. Publikace je určena všem, kteří se profesně zabývají managementem lesní dopravní sítě a malých vodních nádrží v lesích a správou drobných vodních toků, i posluchačům vysokých škol a univerzit.

Pro Českou komoru autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě vyd. Informační centrum ČKAIT, s.r.o., Praha, 2008

/zakoupeno v Lesnické práci, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

Čmeláci a jejich podpora v zemědělské krajině

Pavel Krieg, Jan Hofbauer a Olga Komzáková

Publikace probírá následující tematické okruhy: biologie, hospodářský význam a chov čmeláků, vztah čmeláků k živným rostlinám, čmeláci a kulturní krajina, podpora výskytu čmeláků v krajině, výsledky pozorování, problematika zemědělství a dotačních titulů, závěry pro praktické využití.

Vyd. Výzkumný ústav včelařský, Dol, 2009

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Malíř zvěře Jiří Židlický

Zdeněk Auerswald

Jiří Židlický (1895-1950) se řadí mezi naše nejvýznamnější malíře a kreslíře zvěře a lesa. Reprezentativní publikace, která vyšla u příležitosti 60. výročí malířova úmrtí, obsahuje dosud nepublikované biografické údaje o malíři, fotodokumentaci a archivní materiály, přehled knih ilustrovaných Jiřím Židlickým a vzpomínky na malíře. Nejobsáhlejší část publikace tvoří reprodukce obrazů s tematikou zvěře a přírody, které byly vytvořeny různými technikami.

Vyd. Lesnická práce, s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 2010, v edici Svět

myslivosti */zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/*

Jiří Uhlíř

Aktualizace platných norem - květen 2010

Odebírané řady*01 09 Environmentální management**48 Lesnictví**49 Průmysl dřevozpracujících**73 Navrhování a provádění staveb**75 Vodní hospodářství***Odvětvové technické normy***TNV 75 Vodní hospodářství**TNO 83 Odpadové hospodářství*

V měsíci květnu došlo k aktualizaci těchto norem:

Nové normy

ČSN EN 1870-14 +A1 (49 6130) Bezpečnost dřevozpracujících strojů – Kotoučové pily – 4.2010

ČSN EN 1870-15 +A1 (49 6130) Bezpečnost dřevozpracujících strojů – Kotoučové pily – 4.2010

ČSN EN 1870-16 +A1 (49 6130) Bezpečnost dřevozpracujících strojů – Kotoučové pily – 4.2010

ČSN 73 0020 Terminologie spolehlivost stavebních konstrukcí a základových půd – 4.2010

ČSN ISO 12494 (73 0035) Zatížení konstrukcí námrazou – 4.2010

ČSN EN 15080-8 (73 0869) Rozšířená aplikace výsledků zkoušek požární odolnosti – 4.2010

ČSN EN 15736 (73 1770) Dřevěné konstrukce – Zkušební metody – 4.2010

ČSN EN 15737 (73 1771) Dřevěné konstrukce – Zkušební metody – 4.2010

ČSN EN 13384-2+A1 (73 4206) Komíny – 4.2010

ČSN 75 0110 Vodní hospodářství – Terminologie hydrologie a hydrogeologie – 4.2010

ČSN 75 2020 Asfaltové vrstvy hydrotechnických staveb – 4.2010

ČSN 75 5201 Navrhování úpraven vody – 4.2010

Opravy a změny norem

ČSN EN ISO 3822-3 (73 0536) Akustika – 4.2010 Změna A1

ČSN EN 13084-7 (73 4220) Volně stojící komíny – 4.2010 Oprava 1

Seznam všech platných norem (pouze výše zmíněných vybraných řad) je na intranetu v sekci Archiv LČR. – program sgArchiv IW – sekce normy.

Ivo Šlesinger